

[Dupont.]

tilfælde. Nedgangen har været så stor, at tilstanden nærmer sig den i den øvrige del af riget; således var der i 1953 11 nye tilfælde, i 1954 9, i 1955 6 og i 1956 14 nye tilfælde og det af en samlet befolkning på 32 000. Man er altså næsten lige så langt fremme, som vi er i det øvrige Danmark.

Hjemmestyret ønsker imidlertid ikke at ophæve ordningen endnu; derfor kan mit parti anbefale en uændret forlængelse af loven indtil 1962-63. Fra vor side har vi intet imod, at lovforslaget fremmes uden udvalgsbehandling.

Ejner Kristensen: Det foreliggende lovforslag omhandler tvungen tuberkuloseundersøgelse af færøske fiskerskibes mandskab, og undersøgelsen er i 1950 udvidet til at gælde personer, der er om bord i færøske hvalfangerbåde eller er beskæftiget i land på færøske hvalfangerstationer. Lovforslaget går ud på en forlængelse af den gældende lov for en 4-årig periode. Loven har, siden den blev vedtaget i 1939, virksomt bidraget til bekæmpelse af tuberkulosen på Færøerne. Når man ved, hvilken svøbe denne sygdom i sin tid var for den færøske befolkning, er det med den allerstørste glæde, man nu kan konstatere, at tuberkulosen deroppe — som jo i øvrigt også herhjemme — har kunnet bekæmpes effektivt, og hertil har denne lov for Færøernes vedkommende bidraget. Loven har gentagne gange været optaget til revision og er hver gang blevet forlænget. Det foreliggende lovforslag foreslår endnu en gang forlængelse af loven for en 4-årig periode, til 1962-63. Det færøske landsstyre har indstillet, at en sådan forlængelse vedtages, og under hensyn til den betydning, man i øvrigt tillægger loven, skal jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget til en velvillig behandling.

Gottschalek-Hansen: På mit partis vegne skal jeg anbefale, at den foreslåede udsættelse af lovens revision finder sted i overensstemmelse med lovforslaget.

Baunbak-Jensen: Jeg vil gerne anbefale dette lille lovforslag. Det er med stor glæde, man hører, at tuberkulosen på Færøerne er i tilbagegang. Denne fæle sygdom er

heldigvis på vej til at blive totalt udryddet overalt i vort land, men det går naturligvis ikke at holde op på halvvejen; bekæmpelsen må føres til bunds. Derfor håber mit parti, at et enigt folketing vil gennemføre lovforslaget.

Gøting: Hensigten med loven om tvungen tuberkuloseundersøgelse er den, at den skulle være et led i tuberkulosebekæmpelsen, og ifølge indenrigsministerens udtalelse ved fremsættelsen er man nået et godt skridt frem, idet der er konstateret nedgang i antallet af tuberkulosetilfælde. Men endemålet er ikke nået, før tuberkulosen er blevet en sjælden sygdom for ikke at sige er helt udryddet. Retsforbundet henstiller derfor, at man følger hjemmestyrets og lagtingets indstilling, og anbefaler, at man vedtager uden udvalgsbehandling at forlænge loven til 1962-63.

Lynnerup Nielsen: Også jeg kan på mit partis vegne anbefale dette lille lovforslag. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget og af ministerens fremsættelsestale, har loven været til gavn ved bekæmpelsen af tuberkulosen hos de færøske fiskere. Men så længe tuberkulosen ikke er totalt udryddet, er der stadig grund til at bekæmpe den. Hjemmestyret mener, at loven bør forlænges for en 4-årig periode, og jeg kan anbefale, at man giver tilslutning hertil.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Jeg takker for tilslutningen til lovforslaget. Jeg er enig med de ærede ordførere i, at det er glædeligt, at der er nået så gode resultater af det arbejde, der hidtil er gjort for at komme tuberkulosen hos fiskerne på Færøerne til livs.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om et levnedsmiddelinstitut m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 569, fremsættelsen i tidenden sp. 51).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Viola Nørlov: Det foreliggende lovforslag er en genfremsættelse med kun en redaktionel ændring i § 6.

Jeg skal ikke gentage, hvad jeg sagde ved første behandling i foråret, men henviser til folketingets forhandlinger 1957-58, sp. 4683, idet jeg samtidig udtrykker min tilfredshed med, at den højtærede indenrigsminister har fremsat forslaget så tidligt, at der bliver mulighed for at komme igennem med det store udvalgsarbejde, der forestår, så loven kan blive en kendsgerning i denne samling.

På mit partis vegne skal jeg anbefale lovforslaget til en velvillig behandling.

Henry Hansen: Idet jeg henviser til de udtalelser, jeg på mit partis vegne fremsatte ved forslagets behandling i foråret, og hvorved jeg gav udtryk for sympati for de principper, der lå til grund for forslaget, skal jeg i dag blot bemærke, at vor velvilje over for selve forslaget på ingen måde er blevet større. Vi er stadig meget betænkelige ved det store apparat, man her vil sætte i sving, og ikke mindst ved de store udgifter, det vil medføre. Vi er tilhængere af levnedsmiddelkontrol, men hvis ikke oprettelsen af et levnedsmiddelinstitut kan gøres mere enkel og væsentligt billigere end efter forslaget, er det tvivlsomt, om vi kan give forslaget vor tilslutning.

Poul Claussen: Ved behandlingen af dette lovforslags forgænger i afgivte forår kunne jeg tilsige den højtærede indenrigsminister mit partis velvillige indstilling til en løsning af det i forslaget omhandlede spørgsmål, omend med visse reservationer.

På grundlag af de oplysninger, der blev afgivet til det udvalg, som dengang påbegyndte arbejdet med sagen, for mere blev det jo ikke til, må jeg i dag bekende, at betænkelighederne fra vor side er blevet adskilligt større, end de var i foråret. Ikke sådan at forstå, at vort syn på det principielt ønskelige i, at der nu lovgives på dette område — et område, der faktisk hidtil har været forsømt herhjemme — er blevet ændret, men de oplysninger, vi fik i udvalget, giver efter min opfattelse indtryk

af, at forslaget på adskillige områder overlapper allerede bestående institutioners arbejdsområde, således at jeg vil finde det nødvendigt, at vi i udvalget meget nøje søger at få klaret, om der ikke ved en udbygning af nogle af de allerede eksisterende offentlige laboratorier kan etableres en rimeligere og navnlig økonomisk mere overkommelig løsning af de opgaver, der hører hjemme her.

Det fremgår af den udvalget tilstillede betænkning af oktober 1955, at en række af de eksisterende laboratorier allerede beskæftiger sig med at kontrollere fødemidler, og af de bemærkninger, der i sin tid ledsagede lovforslaget, fremgår det, at disse kontrolorganer forudsættes bibeholdt.

Jeg kan derfor ikke se rettere, end at det foreslåede centrallaboratoriums virksomhed må blive lidet omfattende især med hensyn til rutinekontrollen inden for de forskellige områder, og det forekommer mig derfor sandsynligt, at det må kunne etableres inden for mere beskedne rammer end i forslaget forudsat.

Hvad det toksikologiske centralinstitut angår, bærer den samme betænkning vidnesbyrd om, at vi allerede i kemikaliekontrollen besidder et organ, der er i stand til at foretage restundersøgelser af gifte, som hidrører fra anvendte bekæmpelsesmidler, og dette laboratorium, der jo oven i købet står foran en udvidelse, må kunne udbygges til at foretage undersøgelser også af de ved fremstilling og konservering af fødemidler anvendte kemiske stoffer.

I bemærkningerne til lovforslagets § 2 oplyses det, at der allerede finder tilstrækkelig kontrol sted med følgende fødemidler: mælk og mælkeprodukter, kød, æg og fisk, og i den førnævnte betænkning oplyses det tillige, at der på Danmarks tekniske højskole eksisterer et laboratorium for industriel udnyttelse af frugt og grønsager m. v. Herefter er det ikke muligt for mig at se, hvad det er for en stor og varierende gruppe af levnedsmidler, der herudover sigtes til i bemærkningerne til § 2.

Det, vi her i landet mangler, er en kontrolinstitution, som undersøger, hvad der gennem fødemidlerne tilføres mennesker og dyr af de til fødemidler anvendte kemikalier, af giftstoffer, som anvendes til be-

[Poul Clausen.]

kæmpelse af ukrudt og skadedyr, samt af medikamenter anvendt over for husdyr, og hvoraf rester vil kunne overføres til menneskelige fødemidler. Disse restundersøgelser er nødvendige efter vor opfattelse for at kunne bedømme, hvilken risiko der i ernæringsmæssig henseende eksisterer på det område, og her må jeg indrømme at vi er et tilbagestående land sammenlignet med flere andre lande.

Så vidt jeg kan se, bliver der et betydeligt arbejde at gøre for det udvalg, som nu bliver nedsat, og der bliver adskillige oplysninger at fremskaffe for den højtærede minister, forinden der kan forventes tilslutning fra mit partis side. Vi vil gerne bidrage til en løsning, og vi vil nødigt forsinke arbejdet, men jeg tror, det vil være opportunt af den højtærede minister at væbne sig med nogen tålmodighed. Trods alt er et projekt til 11 mill. kr. på dette område ikke noget, man løber til.

Morten Larsen: Et lignende lovforslag som det foreliggende om et levnedsmiddelinstitut blev udførligt gennemgået af mit partis ordfører, det ærede medlem fru Else Zeuthen, her i tinget den 23. maj 1958. Jeg tillader mig at henvise til denne ordførertale, som også dækker mine synspunkter med hensyn til det lovforslag, der foreligger til behandling i dag.

Derudover vil jeg på den radikale gruppes vegne understrege, at vi gerne i udvalget vil have klarlagt, om ikke der er mulighed for at nedsætte anlægssummen ganske væsentligt. Det er tidligere blevet nævnt, at den påtænkte bygning til levnedsmiddelinstituttet vil koste omkring 11 mill. kr. Måske kunne instituttet indrettes ved statens husholdningsråds bygning på Amager, en løsning, der kunne indebære visse besparelser. Jeg ønsker dog at understrege, at det må ske, uden at statens husholdningsråds selvstændighed og virke anfægtes, idet dette råd har mange og store opgaver at løse på andre områder med tilknytning til levnedsmidler m. v.

Med ønsket om, at man vil have i erindring at søge at gøre anlægssummen mindre, kan jeg på mit partis vegne love en velvillig behandling af det foreliggende lovforslag.

Ayoë Herbol: Retsforbundet finder det foreliggende lovforslag om oprettelse af et levnedsmiddelinstitut vel begrundet og kan tilsige sin medvirken til dets gennemførelse. Der er dog adskillige spørgsmål, vi gerne vil have undersøgt i udvalget, bl. a. spørgsmålet om den i økonomisk henseende bedst mulige løsning. Men vi tilsiger som sagt vor medvirken til arbejdet i det kommende udvalg.

Petra Petersen: Heller ikke jeg skal tage tingets tid med en længere tale.

Da forslaget om oprettelsen af et levnedsmiddelinstitut var til første behandling i samlingen 1957-58, blev det fra alle sider fastslået, at vi her i landet ikke var fulgt med på dette område. Ligeledes blev det fastslået, at oprettelsen af et institut til at føre kontrol med de mange nye stoffer, som tilføres vore levnedsmidler, var nødvendig såvel af hensyn til os selv som forbrugere som af hensyn til vor eksport. Nu synes jeg, der i dag lyder nogen reservation fra visse sider, måske mest med hensyn til det økonomiske. Mit parti synes imidlertid ikke, at man har råd til at spare på dette område; vi mener, at der er andre steder, hvor man lettere kunne spare.

I sidste samling blev lovforslaget fremsat sent; i denne samling er det fremsat så betids, at det kan nå at blive gennemført. Jeg skal kun henvise til den ordførertale, det ærede medlem hr. Fuglsang i sidste samling holdt på min gruppes vegne, og tilsige mit partis støtte til lovforslagets gennemførelse.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Jeg takker samtlige ordførere for den velvillige modtagelse af lovforslaget.

Der blev af det ærede medlem hr. Henry Hansen og det ærede medlem hr. Poul Clausen udtalt dels større betænkeligheder, dels mindre velvilje end sidste gang. Jeg er fuldstændig enig med de to ærede medlemmer om, at det er vigtigt, at vi får en grundig undersøgelse af forholdene. Når dette lovforslag i sidste samling blev fremsat så sent, var det netop, fordi jeg selv foretog forskellige undersøgelser og ville vente, om jeg så må sige, indtil jeg var fuldt overbevist om, at det var berettiget og påkrævet at komme med et lovforslag.

[Indenrigsministeren.]

Det blev jeg altså overbevist om og er det fremdeles.

Man har her talt om, at der vil kunne opnås en forenkling, og det ville jeg naturligvis være glad for. Det ærede medlem hr. Poul Claussen sagde, at hvis vi opretter dette institut, vil der måske finde en overlappning sted i forhold til andre institutioner, som allerede beskæftiger sig med lignende opgaver — der er nævnt forskellige af disse institutioner, også i bemærkningerne til lovforslaget, som det sidste gang blev fremsat — men alle disse institutioner arbejder naturligvis hver for sig under forskellige ministerier, og derfor trænges der efter min formening netop til en undersøgelse af, hvilke områder der er under betryggende kontrol, og hvilke der endnu står tilbage, og der må så finde en samordning sted. Inden for det område, jeg har med at gøre, er nævnt, at vitaminlaboratoriet og laboratoriet til de praktiske undersøgelser af levnedsmidler trænger til en modernisering og udvidelse; de har dårlige lokaler. Her skal der altså ske noget, og det var derfor vor tanke, at disse to institutioner skulle gå ind under det nye institut. Det er således netop en opgave for et levnedsmiddelinstitut at få samordnet disse mange forskellige undersøgelser og få oversigt over dem.

Endelig er der, hvad der ikke er mindre vigtigt, samarbejdet med udlandet. Også her mangler vi et centralt organ, som kan indsamle oplysninger om alle de undersøgelser, man foretager i udlandet. Så behøver vi ikke selv at foretage de samme undersøgelser, men kan drage nytte af de erfaringer, man dér har høstet. Bl. a. kunne man også derved få samlet en hel mængde litteratur og få oplysninger, som måske ikke just foreligger trykt og udgivet. Her er et meget vigtigt område for samarbejde, ikke mindst med de øvrige nordiske lande, som vi efter min formening bør have et nært samarbejde med. Det er muligt, at vi netop gennem en sådan rationel gennemgang af, hvilke opgaver der er løst, kan indsnævre og centralisere området noget. Det bør vi naturligvis undersøge i udvalget. Vi er villige til at indsamle alt det materiale, som man kan få brug for for at kunne bedømme forholdene.

Der er så talt om bekostningen. Det ærede medlem hr. Morten Larsen nævnte nogle tal. Jeg tror nok, der var en lille fejl eller misforståelse, som også har gjort sig gældende i pressen. Man opererede i fjor med et tal på mellem 10 og 11 mill. kr. Det var ikke alene til bygningen, men der var 2,3 mill. kr., så vidt jeg husker, til apparatur; det er jo ret kostbare apparater; der er tale om. Men fordi man kan spare et beløb på opførelsen af bygninger — der tales her om, at de måske kunne opføres for 5 mill. kr. — kan man ikke deraf drage den slutning, at der så kan spares 6 mill. kr.; man glemmer apparaturet og alle de ting, der skal anskaffes.

Om instituttet kan opføres i tilknytning til statens husholdningsråd, må også være et af de spørgsmål, vi inddrager under udvalgsarbejdet. Jeg tror, at den dag vi har et levnedsmiddelinstitut, vil der kunne foretages en deling af opgaverne, det videnskabelige, som instituttet kan tage sig af, og det mere praktisk betonede, som husholdningsrådet så eventuelt skal beskæftige sig med. Derfor kan jeg heller ikke se bort fra, at der kan være en vis forbindelse mellem de to institutioner, men det er på ingen måde således, at husholdningsrådet kan påtage sig de opgaver, som skulle løses gennem levnedsmiddelinstituttet. Om man så kan finde frem til en sådan form, at de kan have visse bygninger eller lokaler fælles, bør vi efter min mening undersøge nærmere både af hensyn til bekostningerne og af hensyn til det ønskelige i en hensigtsmæssig placering. Jeg håber, at vi kan få et frugtbart arbejde i gang i udvalget, sådan at vi kan få behandlingen tilendebragt i denne folketingsamling.

Poul Claussen: Den højtærede minister sagde, at det havde været noget, inden han for sit vedkommende var blevet overbevist om, at den løsning, der nu er foreslået, var den rigtige, men at han altså til sidst var blevet overbevist om det. Jeg kan i og for sig godt forstå, at den højtærede minister har været længe om at finde ud af det, men jeg beklager resultatet af ministerens overvejelser. Jeg ville tro, at et nærmere studium af forholdene måtte føre til — det har det i hvert fald gjort hos mig — at ens betænkeligheder var stigende, idet man ville komme

[Poul Clausen.]

til det resultat, at det ikke var nogen særlig let sag.

Jeg takker imidlertid den højtærede minister, fordi han er villig til at fremskaffe oplysninger, også vedrørende undersøgelser, der går ud på at klarlægge, om der ikke med det nye institut kan blive tale om overlappning i forhold til adskillige af de eksisterende. Det, som i denne forbindelse har gjort mig lidt betænkelig, var den højtærede ministers udtalelse om, at de institutioner, der kan være tale om, virkede hver for sig og sorterede under forskellige ministerier. Hvis man er bange for at samordne institutionernes arbejde, fordi de henhører under forskellige ministerier, tror jeg ikke, der er nogen vej frem her. Den omstændighed, at man har oprettet dem stykkevis og hver for sig, men nu erkender, at et samarbejde på området er nødvendigt, skulle ikke kunne påvirkes af, at institutionerne hører under forskellige ministerier og efterhånden har opbygget egne laboratorier. Hvis den højtærede ministers udtalelse indebærer, at han anser dette for en vanskelighed, må jeg sige, at det forekommer mig at være fuldstændig uberettiget. Der må kunne foretages en samordning, selv om institutionerne henhører under forskellige ministerier.

Den højtærede minister påpegede ønskeligheden af samarbejde med udlandet og med de nordiske lande, f. eks. i form af anskaffelse og udveksling af litteratur. Alt, hvad lovforslaget indeholder i så henseende, har min fulde tilslutning. Det er let at forstå, at det bør være sådan, og så vidt jeg kan læse af lovforslaget, er man med hensyn til det nordiske samarbejde inde i en god form. Der er noget, der hedder en nordisk metodikkomité, som allerede er i arbejde, og et yderligere samarbejde på denne basis har min og mit partis fulde tilslutning.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Jeg forstår, at det ærede medlem hr. Poul Clausens og mine tanker ikke har udviklet sig helt i samme retning. Medens det ærede

medlem er blevet mere betænkelig, er jeg gået den anden vej og blevet overbevist om, at det var nødvendigt at få et sådant centralt institut med henblik på en vis samordning. Men det griber jo ind på mange områder, f. eks. eksportindustrien og levnedsmiddelbranchen i det hele taget, og derfor har jeg ment, at dette spørgsmål netop nu bør tages op til behandling, så vi kan blive klar over, hvordan forholdene i virkeligheden er. Der er mange sider af dette spørgsmål, der bedre egner sig til en nærmere drøftelse i et udvalg, og som man ikke så godt kan stå og omtale her, fordi så mange erhverv bliver berørt deraf. De undersøgelser, der skal foretages, skal selvfølgelig behandles med en vis varsomhed, og det er jo slet ikke meningen, at man vil skade nogen eller beskyldte nogen virksomhed for f. eks. at blande gift i maden. Jeg er glad for, at en behandling af dette spørgsmål nu kan finde sted i et udvalg.

Min udtalelse for et øjeblik siden skulle ikke udlægges på den måde, at en samordning ikke kunne finde sted, fordi de nu bestående institutioner hørte ind under forskellige ministerier. Det er naturligvis ikke meningen, at vi vil gribe ind på områder, der allerede er under en vis kontrol; men det er dog lettere at have en central institution, der samler det hele, og som man kan rette henvendelse til, i stedet for som nu at skulle rette henvendelse til 3, 4 eller 5 forskellige institutioner for at få at vide, hvad der foregår. Jeg vil tro, at der under de nuværende forhold i nogen, måske ret betydelig, grad sker overlappning, medens andre områder til gengæld bliver forsømt, fordi man ikke har nogen oversigt over det hele. Med det foreliggende lovforslag tilsigter man at skabe et råd, sammensat af repræsentanter for de forskellige institutioner, som kan blive rådgivende for sundhedsstyrelsen og for indenrigsministeriet i de tilfælde, vi her taler om. Det vil kunne blive et meget vigtigt organ, netop fordi man dér vil kunne samle alle oplysningerne på ét sted.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Viola Nørlov: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer:

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde holdes i morgen, torsdag den 6. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om naturfredning.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om et levnedsmiddelinstitut m. m.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om patenter.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ophævelse af krigs- og besættelsestidens midlertidige patentlovgivning.

5) *Første behandling af:*

Forslag til varemærkelov.

Mødet hævet kl. 14⁴⁵.

14. møde.

Torsdag den 6. november kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om adgang til konvertering af bunden opsparing for personer for skatteåret 1951-52.

Det er meddelt mig, at *Poul Møller* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om pension og hjælp til enker m. fl. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Poul Møller* har vedkommende gruppe udpeget *Asger Jensen*, som herefter er valgt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Kampmann): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om adgang til konvertering af bunden opsparing for personer for skatteåret 1951-52.

Blandt de foranstaltninger, der gennemførtes for at rette valutaisituationen op efter den forringelse, som indtrådte omkring Koreakrisen i 1950, var 3 gange bunden opsparing, nemlig den bundne opsparing for personer for 1950-51, den bundne opsparing for selskaber for 1951-52 og den bundne opsparing for personer for 1951-52. Selskabernes bundne opsparing, der beløb sig til ca. 33 mill. kr., hvortil kom ca. 9 mill. kr. i påløbne renter, blev frigivet den 10. marts i år, og den bundne opsparing for personer for 1950-51, der indestår i pengeinstitutterne, er ligeledes frigivet med virkning fra den 17. i denne måned. Det drejer sig her om ca. 50 mill. kr. plus ca. 14 mill. kr. i påløbne renter. Tilbage står herefter den bundne opsparing for personer for 1951-52, der er langt den mest omfattende af disse gamle låneordninger — den omfatter omkring 700 000 opsparingspligtige og et beløb, der med påløbne renter andrager herved 300 mill. kr.

Denne bundne opsparing skal frigives